AGENDEREN BESPREEKPUNT COMMISSIE

Corsanummer: T26.08627	
De commissie Samenleving in vergadering bijeen d.d. 12 november 2026	
Onderwerp: Antoni van Leeuwenhoek en het ontstaan van de microbiologie vastleggen in het erfgoed van Lansingerland.	

Reden om onderwerp op agenda te plaatsen:

Bekendheid van Lansingerland
Lansingerland is een mooie gemeente, dat weten alle inwoners van onze gemeente. En gezien de massale belangstelling om in Lansingerland te wonen, weten de mensen in de regio dat ook. In de land- en tuinbouwsector en ook daarbuiten staat de gemeente bekend als Home of Horti Science. Ook is onze gemeente bekend bij veel Nederlandse literatuurliefhebbers vanwege dé plek waar veel bekende boeken van Annie M.G. Schmidt zijn geschreven.

Het Berkelse Meer als erfgoed
Maar onbekender is het feit dat in Berkel, in het toenmalige Berkelse Meer, één van de belangrijkste ontdekkingen in de geschiedenis is gedaan. Door één van de belangrijkste wetenschappers die er ooit heeft geleefd. In 1674 – 352 jaar geleden – nam Antoni van Leeuwenhoek daar voor de eerste keer op aarde microben waar. Die ontdekking zorgde voor een revolutie in de wetenschap en vormde de start van de microbiologie. Tot de late 17e eeuw dacht men dat de wereld ophield bij wat je direct kon zien, voelen of proeven. De ontdekking van micro-organismen veranderde fundamenteel hoe we kijken naar leven, dood, ziekte en onze eigen plek in de natuur. Het heeft geleid tot een verdubbeling van de menselijke levensverwachting. En dat allemaal door die ene ontdekking in Berkel, nu Lansingerland. Elke eerstejaars biologie- en geneeskundestudent ter wereld leert over deze ontdekking bij dit befaamde meer.

Meer aandacht voor ontdekking mircoben door Antonie van Leeuwenhoek
Bij de herinrichting van De Groenzoom is deze historische ontdekking reeds gemarkeerd. Er is een parkeerterrein aan de Meerweg met de naam ‘Microbenplaats’ en er is een bescheiden informatiepaneel dat het verhaal van de ontdekking beknopt toelicht.

In een mooie reportage op RTV Lansingerland uit 2024 vertelt Berkelaar en microfotograaf Wim van Egmond het goed: “Eigenlijk zouden alle microbiologen van over de hele wereld hier naartoe moeten komen om als het ware de oorsprong van hun vakgebied te leren kennen.”[1]

De indiener(s) van dit bespreekpunt zouden deze revolutionaire ontdekking in onze bijzondere gemeente graag de aandacht willen geven die het verdient. Een parkeerplaats en een informatiebord vinden wij een te summiere erkenning van deze historische plek. Onlangs werd in de podcast ‘Feit of fabel’[2] van National Geographic Junior al opgeroepen om een standbeeld te plaatsen op deze plek.

Te bespreken in commissie:

1. Zijn de commissieleden het met indiener(s) eens dat we het ontstaan van de microbiologie in onze gemeente op een betere manier erkenning kunnen geven dan met een beknopt informatiebord en een parkeerplaats?
2. Steunt de commissie het verzoek aan het college om de volgende opties te verkennen om het Berkelse Meer en deze microbiologische ontdekking beter op de kaart te zetten:
    a. Het realiseren van een educatieve en interactieve wetenschaps- en belevingsroute in De Groenzoom;
    b. Het plaatsen van een landschapsmonument als vervanging of aanvulling op het informatiebord;
    c. Het structureel meenemen van deze historische ontdekking in de gemeentelijke profilering en citymarketing, al dan niet gekoppeld aan Home of Horti Science;

[1] https://rtvlansingerland.nl/2024/09/09/berkel-en-rodenrijs-de-bakermat-van-de-microbiologie/

[2] https://open.spotify.com/episode/1fzeGRt80TXn7LH77HVaXr?si=rVJV_eqLSGGw5NVm6IMkzQ

d. Het verkennen van een samenwerking met het Science Centre van de TU Delft (en eventueel Rijksmuseum Boerhaave in Leiden). Zij beschikken al over authentieke microscopen en historische collecties van Van Leeuwenhoek;
e. Het (laten) ontwikkelen van een lokaal lespakket voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, inclusief een educatief veldbezoek aan De Groenzoom.

Voor initiatieven binnen De Groenzoom, moeten deze uiteraard in regionaal verband (Beheerovereenkomst Groenzoom) worden opgepakt.

3. Steunt de commissie het verzoek om het college bij deze verkenning expliciet te kijken naar externe cofinanciering en fondsen, zoals de Erfgoedlijn of cultuursubsidies van de provincie Zuid-Holland of educatie wetenschapsfondsen?
4. Heeft de commissie nog aanvullende ideeën of suggesties om Van Leeuwenhoeks revolutionaire ontdekking en Lansingerland meer met elkaar te verbinden?
5. Vindt de commissie in algemene zin dat er meer aandacht aan (cultureel) erfgoed moet worden besteed? Aan welke onderwerpen denkt u dan?

Vragen aan het college

1. Hoe kijkt het college aan tegen het actiever promoten van (cultureel) erfgoed in het algemeen en dit voorbeeld in het bijzonder?
2. Past dit in bestaand beleid en budget?
3. Kan het college een inschatting maken van benodigde ambtelijke inzet en budget?

Naam en fractie

Arjen van Berkel, duo-raadslid D66